

VANG

HUISHOUDELIJK AFVAL

Stappenplan gebruik persoonsgegevens voor afvalbeleid

Auteurs:

Monique Hennekens, Hekkelman advocaten en notarissen

Addie Weenk, Rijkswaterstaat

Evelien Mertens, NVRD

Uitvoeringsprogramma VANG HHA

Augustus 2019

Inhoudsopgave

Aanleiding	3
Stappenplan	4
Stap 1: beschrijf de voorgenomen actie en de benodigde persoonsgegevens	4
Stap 2: zorg dat de voorgenomen actie past binnen de taken van algemeen belang van de gemeente.....	5
Stap 3: zorg dat de doelen van de verwerking van de benodigde persoonsgegevens zijn vastgelegd door de gemeente	9
3.1 Indien de benodigde gegevens reeds verzameld zijn/worden in de gemeente .	10
3.2 Indien de benodigde gegevens nog niet verzameld zijn/worden in de gemeente.	11
Stap 4: minimaliseer de benodigde set aan persoonsgegevens die noodzakelijk is voor het behalen van de doelen van de voorgenomen actie	13
Stap 5: zorg dat de inwoners goed, duidelijk en tijdig zijn geïnformeerd.....	13
Stap 6: zorg voor een passende beveiliging van de persoonsgegevens	15
Stap 7: check de procedure t.b.v. de naleving van rechten van betrokkenen.....	15
Stap 8: check overige vereisten	15
Afsluitende opmerking.....	16
De stappen in schema	17
Bijlage 1: Uitleg relevante begrippen in alfabetische volgorde	18
Bijlage 2 Relevant wettelijk kader	21

Aanleiding

Bij veel gemeenten bestaat de wens om informatie over het afvalaanbiedgedrag van individuele inwoners te gebruiken voor de ontwikkeling en uitvoering van hun afvalbeleid. Dan gaat het bijvoorbeeld om het identificeren en benaderen van nul- of veel-aanbieders, of het controleren van de inhoud van minicontainers. Als inwoners geen of op afwijkende manier afval aanbieden kan dat een indicatie zijn van illegale handelingen met dat afval. Vanuit de gemeente wil je daar met het oog op professioneel afvalbeheer toezicht en controle op kunnen loslaten. Daartoe zal je inwoners willen kunnen controleren en benaderen op adresniveau. Dat brengt mee dat er persoonsgegevens van deze inwoners worden verwerkt. Dit dient uiteraard te gebeuren in overeenstemming met de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming). Naar aanleiding van het verzoek van enkele gemeenten zijn vanuit het VANG-HHA programma de juridische mogelijkheden op dit gebied onderzocht. Dit heeft geresulteerd in een praktisch stappenplan.

Samengevat kan gesteld worden dat het mogelijk is om binnen de kaders van de AVG afwijkend afvalaanbiedgedrag te signaleren en aan te pakken. Daartoe dient een gemeente in ieder geval:

- de beleidsrelevantie van de benodigde gegevensverzameling en de daaraan gekoppelde actie te bepalen (om een grondslag te hebben op basis waarvan de persoonsgegevens worden verwerkt);
- de doelen van de verwerking van de persoonsgegevens vast te leggen in het verwerkingsregister;
- haar inwoners op voorhand goed te informeren;
- de beveiliging van de gegevens, de naleving van de rechten van de inwoners en de overige vereisten uit de AVG te regelen.

Aan de hand van dit stappenplan kun je er voor zorgen dat de gemeente voldoet aan de AVG bij het verzamelen en gebruiken van persoonsgegevens voor haar afvalbeleid. Of de betreffende persoonsgegevens al worden verzameld of niet binnen je gemeente: in beide gevallen helpt het stappenplan je bij een verantwoord gebruik van die gegevens.

Naast dit stappenplan wijzen we ook graag op de [Factsheet Privacy](#) van de NVRD. Daarin is voor de diverse inzamelmethoden (minicontainers, ondergrondse containers, milieustraten en grofvuil op afspraak) in kaart gebracht welke persoonsgegevens hiermee verzameld zouden kunnen worden en voor welke doelen. Vervolgens is voor een aantal veel voorkomende registraties beoordeeld in hoeverre die verwerkingen al dan niet risicovol zijn, gelet op de geldende privacywetgeving, zoals de AVG. De factsheet kan gebruikt worden als hulpmiddel

om te beoordelen of de huidige verwerkingen van persoonsgegevens via de diverse inzamelmiddelen in overeenstemming zijn met de AVG.

Stappenplan

Dit stappenplan is gebaseerd op de basisbeginselen uit de AVG. De belangrijkste begrippen en de basisbeginselen van de AVG zijn in de bijlagen beknopt toegelicht. In [Bijlage 1](#): Uitleg relevante begrippen in alfabetische volgorde wordt een aantal begrippen toegelicht en in [Bijlage 2](#) Relevant wettelijk kader staat het relevante wettelijke kader kort geschetst.

Als gemeente zal je de stappen **voorafgaand** aan een voorgenomen actie (zoals het identificeren en benaderen van nul- of veel-aanbieders, of het controleren van de inhoud van minicontainers) en de daarbij horende verwerking van persoonsgegevens moeten doorlopen, om te beoordelen of die actie in overeenstemming (te brengen) is met de AVG. Het is in ieder geval raadzaam om contact op te nemen met de Functionaris van de Gegevensbescherming (FG) van je gemeente. De FG kan ook meedenken met de vraag of een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) vereist is. Dat is nodig in geval van verwerkingen van persoonsgegevens die een hoog risico inhouden voor de betrokkenen (inwoners van de gemeente).

Hieronder worden de stappen beschreven en toegelicht.

Stap 1: beschrijf de voorgenomen actie en de benodigde persoonsgegevens

Als eerste zal duidelijk moeten zijn welke actie(s) de gemeente concreet wil ondernemen, wat het motief is daartoe en welke verwerkingen van persoonsgegevens daarvoor nodig zijn.

Voorbeeld: het benaderen van nul-aanbieders. Dit betekent dat de gemeente inwoners op individueel niveau wil kunnen benaderen indien zij geen restafval hebben aangeboden. Motief kan zijn om na te gaan wat die bewoners doen met hun restafval, of ze zich wellicht op ongewenste wijze ontdoen van dat afval. Om nul-aanbieders te signaleren en te benaderen zullen in ieder geval twee verwerkingen van persoonsgegevens nodig zijn. De persoonsgegevens zijn (i) de aanbiedfrequentie gekoppeld aan een adres en (ii) de adresgegevens zelf. De eerste verwerking bestaat uit het identificeren van de nul-aanbieders aan de hand van de verzamelde aanbedgegevens bij de afvalinzameling (bijvoorbeeld via het gebruik van adresgebonden afvalpassen bij ondergrondse containers of via de chips in minicontainers). Vervolgens bestaat de tweede verwerking uit het gebruik van

deze aanbiedgegevens en adresgegevens voor de concreet te ondernemen actie, zoals het aanspreken van de betreffende inwoners door langs de deur te gaan of een brief te sturen.

Stap 2: zorg dat de voorgenomen actie past binnen de taken van algemeen belang van de gemeente

Grondslag: taak van algemeen belang

Persoonsgegevens mogen alleen verwerkt worden als daar een wettelijke grondslag voor bestaat. Eén van de grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens is de noodzaak voor de vervulling van een taak van algemeen belang. Bij afvalinzameling is dat de enige bruikbare grondslag om persoonsgegevens te verwerken.

Voor een geslaagd beroep op deze grondslag moet aan twee vereisten worden voldaan, namelijk:

- 1) Er dient een nationale of unierechtelijke basis te zijn voor de taak van algemeen belang;
- 2) De verwerking van persoonsgegevens dient noodzakelijk te zijn voor de vervulling van deze taak.

De unierechtelijke en nationale basis voor de taken van algemeen belang (ook publieke taken of publiekrechtelijke taken genoemd) bij afvalinzameling zijn terug te vinden in:

- Kaderrichtlijn afvalstoffen (unierechtelijke basis)
- de Wet Milieubeheer (waarin de vorige Kaderrichtlijn is geïmplementeerd en de nieuwe Kaderrichtlijn in 2020 wordt geïmplementeerd)
- het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP 3 met verwijzing naar het Publiek Kader en het Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval);
- andere landelijke regelgeving waar de gemeente aan gehouden is bij de afvalinzameling, zoals het Besluit beheer verpakkingen.

Uit de toelichtingen op deze grondslag volgt dat het begrip publieke taak of taak van algemeen belang breed mag worden gelezen. Wel moeten de taken voldoende duidelijk blijken uit het nationaal recht. Dit brengt mee dat indien voor een voorgenomen actie persoonsgegevens worden verwerkt, de gemeente moet kunnen onderbouwen op grond van welke taak (bijvoorbeeld uit de Wm of het LAP) zij die gegevens verwerkt. Zie voor een nadere toelichting [Bijlage 2](#) Relevant wettelijk kader.

Om persoonsgegevens te mogen verwerken moet het motief van de voorgenomen actie dus te relateren zijn aan een taak van algemeen belang die rust op de gemeente. Tevens moet het voor de inwoners kenbaar zijn dat zijn persoonsgegevens met betrekking tot een specifieke taak worden verwerkt. De taken moeten daarom zijn vastgelegd in een wettelijk voorschrift dat deugdelijk is bekendgemaakt en waaruit de inwoners met voldoende precisie kunnen opmaken welke persoonsgegevens met het oog op de vervulling van die taken kunnen worden verzameld en vastgelegd en onder welke voorwaarden die gegevens kunnen worden verwerkt. Het is daarom nodig dat de precieze invulling van de taken van algemeen belang – gebaseerd op nationale regelgeving – door de gemeente is vastgelegd in plaatselijke regelgeving en beleid, zoals in de Afvalstoffenverordening of in een afvalbeleidsplan, om de benodigde persoonsgegevens te mogen verwerken voor de gewenste actie.

Daar komt bij dat alleen die persoonsgegevens mogen worden verwerkt die noodzakelijk zijn om een taak van algemeen belang te kunnen vervullen. *Welke* persoonsgegevens mogen worden verwerkt hangt dus af van het landelijke en gemeentelijke afvalbeleid.

Voorbeeld bij stap 2: controle PMD-container

Wil de gemeente controles kunnen uitvoeren op de inhoud van PMD-minicontainers en daarbij de adresgegevens van specifieke inwoners verwerken om inwoners te kunnen aanspreken op hun wijze van afvalscheiding, dan zal deze verwerking moeten vallen onder de taken van de gemeente.

Preventie van restafval is een taak die op grond van de Wet milieubeheer¹ op de gemeente rust. In LAP 3² staat onder meer dat het succes van afvalscheiding en gescheiden inzameling bij huishoudens in hoge mate wordt bepaald door lokale omstandigheden en een daarop afgestemd afvalbeleid. In het Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval³, waarnaar in LAP 3 wordt verwezen, staat ook nog expliciet dat het motiveren van burgers en het zorgen voor kennis, hulpmiddelen en faciliteiten inzake afvalpreventie en afvalscheiding een belangrijke taak is van gemeenten. Tevens staat in LAP 3 dat afstemming van landelijk en lokaal afvalbeleid van groot belang is.

Wil de gemeente de adresgegevens en daarmee dus de persoonsgegevens van haar inwoners verwerken voor de controle van PMD-containers en de handhaving van

---

¹ Art. 10.14 in combinatie met art. 10.4 en 10.21 Wm

² LAP 3, p. 98 (B.3.3)

³ Zie <https://www.vang-hha.nl/programma/>

een correcte afvalscheiding, zal de gemeente deze concrete invulling van haar taken in de eigen regelgeving, zoals bijvoorbeeld de Afvalstoffenverordening, moeten opnemen. Zo zou de gemeente daarin kunnen opnemen dat zij haar taken op het gebied van afvalscheiding onder meer invult door inwoners te verplichten om PMD apart aan te bieden in PMD containers, die ook uitsluitend voor PMD-afval mogen worden gebruikt. Wil het voor inwoners voorzienbaar zijn welke persoonsgegevens daarvoor worden gebruikt, dient de gemeente daaraan toe te voegen dat de gemeente de inhoud van PMD containers (en andere minicontainers) kan controleren en de in de Afvalstoffenverordening vastgestelde wijze van afvalscheiding kan handhaven.

In de volgende tabel worden voorbeelden gegeven van diverse soorten acties, die gewenst kunnen zijn in het kader van afvalbeheer en waarbij persoonsgegevens verwerkt worden. Daarbij staan in het midden de mogelijke taken van algemeen belang waarop de verwerking van de betreffende persoonsgegevens zou kunnen worden gebaseerd, zoals in de Wet Milieubeheer en het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP 3). In de rechterkolom staan voorbeelden van teksten die de gemeente voor die concrete verwerking van persoonsgegevens zou kunnen opnemen in de Afvalstoffenverordening of het gemeentelijk afvalbeleidsplan. Wil je één van deze acties uitvoeren, dan kun je voor de onderbouwing van de verwerking van de benodigde persoonsgegevens onderstaande tabel gebruiken. Daarnaast kun je de teksten uit de rechterkolom gebruiken indien de basis voor deze gegevensverwerking in de huidige stukken van de gemeente nog onvoldoende kenbaar is voor de inwoners.

Gewenste actie met verwerking van persoonsgegevens	Nationaal recht	Gemeentelijk niveau (in Afvalstoffenverordening of afvalbeleid)
Signaleren en aanspreken van nul-aanbieders of veel-aanbieders met controle van individueel aanbiedgedrag (verwerking van aanbied- en adresgegevens)	Wet milieubeheer LAP 3 Uitvoeringsprogramma VANG Overige regelgeving inzake afvalscheiding en preventie van restafval	Stimuleren afvalscheiding door omgekeerd inzamelen en/of door inzet van diverse minicontainers, waarbij de verplichting is opgenomen dat inwoners de verschillende stromen afval/grondstof gescheiden moeten aanbieden. Controlebevoegdheid op het correct aanbieden van de diverse stromen door inwoners, met de

Gewenste actie met verwerking van persoonsgegevens	Nationaal recht	Gemeentelijk niveau (in Afvalstoffenverordening of afvalbeleid)
		<p>mogelijkheid om daarop individueel aan te spreken en te handhaven.</p> <p>Controle en handhaving op oneigenlijk gebruik van voorzieningen voor inwoners vanwege aanbieden van afval door niet inwoners of aanbieden van bedrijfsafval.</p>
<p>Individuele bewustwording stimuleren voor betere afvalscheiding door informatie op individueel niveau (verwerking van adres- en aanbiedgegevens)</p>	<p>Wet milieubeheer LAP 3 Uitvoeringsprogramma VANG Overige regelgeving inzake afvalscheiding en preventie van restafval</p>	<p>Toelichting van de wijze waarop de gemeente afvalscheiding en het behalen van de landelijke/regionale milieudoelstellingen wil bereiken. Daarbij dient de gemeente de beleidskeuze te onderbouwen dat zij het daarvoor nodig acht om sturend op te treden op individueel niveau. Ook is het belangrijk om de verplichting op te nemen dat inwoners de verschillende stromen afval/grondstof gescheiden moeten aanbieden en de gemeente de bevoegdheid toekomt om dit te controleren en te handhaven.</p> <p><u>Let wel:</u> als het doel uitsluitend sturen van gedrag is op individueel niveau kan dat tot discussie leiden of dat wel noodzakelijk is in het licht van de taken van de gemeente. Het is daarom aan te raden dit in de politieke besluitvorming duidelijk mee te nemen.</p>

*Past de gewenste actie met verwerking van persoonsgegevens **niet** binnen de vastgestelde taken van algemeen belang van de gemeente, dan zijn er twee mogelijkheden:*

- *Je zoekt naar een landelijke kapstok (Wm, LAP 3, etc.) om de concrete taken aan te koppelen:
  - o *Is die er niet, dan mag deze gegevensverwerking niet verricht worden.*
  - o *Heb je die kapstok wel, dan kun je nieuw beleid formuleren (via het politieke besluitvormingsproces) waarmee de gemeente nieuwe specifieke taken krijgt die als basis kunnen dienen voor de verwerking van de persoonsgegevens bij de gewenste actie (zie ook de bovenstaande tabel).**
- *Je ziet af van de gewenste actie.*

Stap 3: zorg dat de doelen van de verwerking van de benodigde persoonsgegevens zijn vastgelegd door de gemeente

Indien de gemeente een taak van algemeen belang heeft op grond waarvan persoonsgegevens kunnen worden verwerkt, mogen die persoonsgegevens vervolgens alleen worden verwerkt als daar een welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd doel voor bestaat en dat doel past binnen de vastgestelde taken van algemeen belang (uit [Stap 2](#): zorg dat de voorgenomen actie past binnen de taken van algemeen belang van de gemeente). Deze doelen moeten zijn vastgelegd in het *register van verwerkingsactiviteiten*. Als dat nog niet gebeurd is moeten deze doelen alsnog worden opgenomen in dat register. Zie voor de eisen die aan het verwerkingsregister worden gesteld ([Bijlage 1](#): Uitleg relevante begrippen in alfabetische volgorde).

Zonder vooraf vastgelegd doel mogen persoonsgegevens niet worden verwerkt. Reeds verzamelde persoonsgegevens mogen alleen voor een ander doel worden verwerkt als dat doel verenigbaar is met het reeds vastgelegde doel. Dat is het doelbindingsvereiste. Dat betekent dat de persoonsgegevens die de gemeente al heeft verzameld voor een eerder vastgesteld en vastgelegd doel op een later moment niet mag gebruiken voor een heel ander doel. Zie ook de toelichting in [Bijlage 2](#) Relevant wettelijk kader.

Let op: net zoals bij de grondslag uit stap 2 geldt ook hier dat niet meer persoonsgegevens mogen worden verwerkt dan noodzakelijk om de vastgelegde doelen te bereiken. Zie [Stap 4](#): minimaliseer de benodigde set aan

persoonsgegevens die noodzakelijk is voor het behalen van de doelen van de voorgenomen actie.

In stap 3 zijn er twee mogelijke situaties:

- De benodigde gegevens zijn of worden reeds verzameld binnen de gemeente, zie verder 3.1;
- De benodigde gegevens worden nog niet verzameld, zie verder 3.2.

3.1 Indien de benodigde gegevens reeds verzameld zijn/worden in de gemeente:

- Ga na welke doelen zijn vastgelegd voor deze gegevensverwerking (de oorspronkelijke verzameldoelen: kijk daarvoor in het verwerkingsregister, de beleidsstukken en de informatie aan inwoners);
- Ga vervolgens na of het doel van de gegevensverwerking dat samenhangt met de voorgenomen actie (zie [Stap 1](#): beschrijf de voorgenomen actie en de benodigde persoonsgegevens) valt binnen (is te verenigen met) de vastgelegde verzameldoelen;
  - ➔ De wijze waarop getoetst kan worden of een nieuw doel verenigbaar is met het oorspronkelijke doel staat genoemd in art. 6 lid 4 AVG. Op grond van art. 6 lid 4 AVG (de verenigbaarheidstoets) dient de gemeente rekening te houden met:
    - het verband tussen het nieuwe en het oorspronkelijke doel;
    - de verhouding tussen de gemeente en haar inwoners (afhankelijkheidsrelatie);
    - de aard van de persoonsgegevens (zijn de gegevens gevoelig);
    - de mogelijke gevolgen voor de inwoners (bijvoorbeeld aangesproken kunnen worden door de gemeente);
    - het bestaan van passende waarborgen (zoals versleuteling van de gegevens of verwijdering van direct herleidbare gegevens)
- Indien het doel van de voorgenomen actie te verenigen is met een of meer van de reeds vastgelegde doelen, noteer dan om welke doelen het gaat en motiveer aan de hand van de verenigbaarheidstoets dat de nieuwe doelen verenigbaar zijn met de oorspronkelijke doelen. Ga dan door naar [Stap 4](#): minimaliseer de benodigde set aan persoonsgegevens die noodzakelijk is voor het behalen van de doelen van de voorgenomen actie en [Stap 5](#): zorg dat de inwoners goed, duidelijk en tijdig zijn geïnformeerd (dataminimalisatie en informeren inwoners) en de volgende stappen.
- Indien het doel van de voorgenomen actie niet te verenigen is met een of meer van de vastgelegde doelen, dan mogen de al verzamelde gegevens **niet** worden gebruikt voor de voorgenomen actie.
  - ➔ Om de voorgenomen actie alsnog uit te kunnen voeren zal eerst:

- moeten worden nagegaan of de actie en de verwerking past binnen de taken van algemeen belang van de gemeente (zie [Stap 2](#): zorg dat de voorgenomen actie past binnen de taken van algemeen belang van de gemeente);
- het nieuwe doel moeten worden vastgesteld;
- het nieuwe doel en de gewenste verwerking moeten worden opgenomen in het verwerkingsregister;
- informatie aan de inwoners moeten worden verstrekt (zie [Stap 5](#): zorg dat de inwoners goed, duidelijk en tijdig zijn geïnformeerd) en de overige stappen worden doorlopen.

3.2 Indien de benodigde gegevens nog niet verzameld zijn/worden in de gemeente:

- Ga na of er doelen zijn vastgelegd in het verwerkingsregister die passen bij de gegevensverwerking bij de voorgenomen actie (zoals omschreven in [Stap 1](#): beschrijf de voorgenomen actie en de benodigde persoonsgegevens)
  - zo ja, voeg de concrete verwerking van persoonsgegevens bij de voorgenomen actie toe aan het verwerkingsregister en ga door naar de volgende stappen;
  - zo niet, bepaal de doelen van de gegevensverwerkingen bij de voorgenomen actie en ga na of die doelen passen bij de specifieke taken van de gemeente (zie [Stap 2](#): zorg dat de voorgenomen actie past binnen de taken van algemeen belang van de gemeente);
- ➔ passen de nieuwe doelen niet bij de specifieke taken van de gemeente, dan zal eerst nieuw beleid vastgesteld moeten worden binnen de wettelijke kaders, voordat de actie kan worden uitgevoerd (ga terug naar [Stap 2](#): zorg dat de voorgenomen actie past binnen de taken van algemeen belang van de gemeente).

Als hulpmiddel voor het vaststellen en vastleggen van de doelen noemen we hieronder een aantal voorbeelden van doeleinden waarvoor in het kader van afvalinzameling persoonsgegevens kunnen worden verwerkt:

- ✓ behalen van milieudoelstellingen en het optimaliseren van het gemeentelijk afvalbeleid
- ✓ afvalinzameling, waaronder adres gebonden inzameling (zoals grofvuil ophalen op afspraak)
- ✓ stimuleren van afvalscheiding, bijvoorbeeld door middel van het geven van individuele feedback op het aanbiedgedrag of individuele informatieverstrekking over de recycling van afval tot grondstof
- ✓ controleren en/of handhaven van de juiste afvalscheiding
- ✓ beheer van afvalpassen of minicontainers

- ✓ de berekening, correcte oplegging en inning van de afvalstoffenheffing
  - ✓ voorkomen van afvaltoerisme
  - ✓ voorkomen van afvalstortingen door bedrijven bij voorzieningen voor huishoudens
  - ✓ beheer van en controle op het gebruik van de gemeentelijke inzamelvoorzieningen, waaronder beheer en beveiliging van de milieustraat
  - ✓ controle op de naleving van en handhaven van de gemeentelijke afvalstoffenverordening, waaronder de controle van en handhaving op de juiste wijze van afvalscheiding
  - ✓ het verbeteren van de efficiency van de inzameling van afvalstoffen voor kostenbeheersing (zoals routeoptimalisatie)
  - ✓ de beantwoording van vragen en het behandelen van meldingen en klachten met betrekking tot afvalinzameling
  - ✓ communicatie en verstrekken van informatie over afvalinzameling
  - ✓ het geven van voorlichting over afvalstoffen en milieu
  - ✓ onderzoeken en analyseren van de (effectiviteit van de) inzameling van afvalstoffen
  - ✓ naleving van wettelijke verplichtingen en rechterlijke bevelen
-

Voorbeeld bij stap 3: aanspreken nul-aanbieders

In een bepaalde gemeente (met volume-frequentie diftar) is het enige vastgestelde doel voor de verwerking van de aanbiedgegevens 'een *correcte oplegging van de afvalstoffenheffing*'. Om te kunnen bepalen of de gemeente de aanbiedgegevens van haar inwoners mag gebruiken om nul-aanbieders aan te spreken, moet de vraag worden beantwoord of het aanspreken van nul-aanbieders te verenigen is met dit eerder vastgelegde doel. De doelen die de gemeente beoogt met het aanspreken van nul-aanbieders is het stimuleren van afvalscheiding en de controle en/of handhaving van de juiste wijze van afvalscheiding.

Om te bepalen of de nieuwe doelen - namelijk het stimuleren en handhaven van afvalscheiding - passen binnen het doel van de correcte oplegging van afvalstoffen, dient de gemeente op grond van art. 6 lid 4 AVG (zie hiervoor) onder meer rekening te houden met het verband tussen beide doelen, de afhankelijkheidsrelatie van inwoners ten opzichte van de gemeente en de gevolgen van de actie voor een inwoner (aangesproken kunnen worden op onjuiste afvalscheiding).

Een goede maatstaf die gehanteerd kan worden voor de uitvoering van deze toets is of de inwoner aan de hand van het eerder vastgestelde en gecommuniceerde doel had kunnen voorzien dat hij zou kunnen worden aangesproken indien hij geen (rest)afval aanbiedt.

Indien het vastgelegde en gecommuniceerde doel van de verwerking van de aanbiedfrequentie *alleen* de correcte oplegging is van afvalstoffenheffing, is dat waarschijnlijk niet het geval. Dit nieuwe doel voldoet in dat geval niet aan het doelbindingsvereiste. De reeds verzamelde persoonsgegevens mogen dan ook niet voor het nieuwe doel worden verwerkt. Nieuwe gegevens mogen pas worden verzameld en gebruikt als het nieuwe doel is vastgelegd en de andere stappen zijn doorlopen.

Stap 4: minimaliseer de benodigde set aan persoonsgegevens die noodzakelijk is voor het behalen van de doelen van de voorgenomen actie

In deze stap gaan we ervan uit dat de verwerking past binnen de taken van algemeen belang ([Stap 2](#): zorg dat de voorgenomen actie past binnen de taken van algemeen belang van de gemeente) en dat de doelen om de persoonsgegevens te gaan gebruiken voor de voorgenomen actie zijn vastgesteld en vastgelegd in het verwerkingsregister, als resultaat van [Stap 3](#): zorg dat de doelen van de verwerking van de benodigde persoonsgegevens zijn vastgelegd door de gemeente.

Er mogen niet meer persoonsgegevens worden verzameld en verwerkt dan **noodzakelijk** om de vastgelegde doelen te bereiken. Een goed hulpmiddel daarbij is de check per persoonsgegeven of die daadwerkelijk wordt gebruikt voor de actie. Gebeurt dat niet, dan mogen die gegevens ook niet worden verzameld of verwerkt.

Indien het doel van de actie bereikt kan worden met minder persoonsgegevens, dan moet dus voor die weg worden gekozen. De actie moet met verwerking van zo min mogelijk persoonsgegevens worden uitgevoerd.

Voorbeeld bij stap 4:

Om op adresniveau te kunnen controleren en handhaven op de juiste wijze van afvalscheiding (waaronder het identificeren van nul-aanbieders) is de verwerking van aanbiedgegevens per adres noodzakelijk. De tijdstippen van aanbieden (in geval van aanbieden bij ondergrondse verzamelcontainers) zijn daarvoor niet nodig en mogen dus niet voor dat doel worden verwerkt.

Stap 5: zorg dat de inwoners goed, duidelijk en tijdig zijn geïnformeerd

In deze stap gaan we ervan uit dat de verwerking past binnen de taken van algemeen belang ([Stap 2](#): zorg dat de voorgenomen actie past binnen de taken van

algemeen belang van de gemeente), dat de doelen om de persoonsgegevens te gaan gebruiken voor de voorgenomen actie zijn vastgesteld en vastgelegd in het verwerkingsregister ([Stap 3](#): zorg dat de doelen van de verwerking van de benodigde persoonsgegevens zijn vastgelegd door de gemeente) en dat er niet meer persoonsgegevens worden verwerkt dan noodzakelijk ([Stap 4](#): minimaliseer de benodigde set aan persoonsgegevens die noodzakelijk is voor het behalen van de doelen van de voorgenomen actie).

In het kader van het transparantiebeginsel moeten inwoners voorafgaand aan de voorgenomen actie zijn geïnformeerd over de verwerking van en omgang met hun persoonsgegevens, zoals over de soort persoonsgegevens, de grondslag en de doelen van de verwerking. De informatie moet eenvoudig leesbaar zijn en actief worden aangeboden door de gemeente, bijvoorbeeld met een brief, brochure of via stickers op of kaarten aan de minicontainers met verwijzing naar bijvoorbeeld een uitgebreidere verklaring op de website. Zie [Bijlage 2](#) Relevant wettelijk kader voor de vereisten die worden gesteld aan de inhoud van deze informatie.

Een inwoner moet aan de hand van de verstrekte informatie de voorgenomen actie en daarbij horende verwerking van zijn persoonsgegevens kunnen verwachten.

Voor deze stap moet je daarom nagaan of de inwoner al voldoende is geïnformeerd en op welke wijze dat is gebeurd. Indien de benodigde gegevens reeds verzameld worden (zie [Stap 3.1](#) *Indien de benodigde gegevens reeds verzameld zijn/worden in de gemeente:*) en het doel van de voorgenomen actie is verenigbaar met een reeds vastgelegd doel, dan kan het zijn dat de inwoners al voldoende zijn geïnformeerd. Alleen als dat het geval is, dan is in deze stap geen actie meer nodig. Zijn de inwoners nog niet of onvoldoende geïnformeerd, dan mag de voorgenomen actie met de benodigde gegevensverwerking niet starten voordat de inwoners alsnog op de juiste wijze worden geïnformeerd over de verwerking van hun persoonsgegevens.

Voorbeeld bij stap 5

De voorgenomen actie is het aanspreken van nul-aanbieders op hun wijze van afvalscheiding en daarbij controleren van hun GFT en PMD minicontainers. De verwerking past binnen de taken van de gemeente en deze doelen zijn door de gemeente ook vastgesteld en vastgelegd. Bij de uitgifte van de mini-containers zijn de inwoners niet geïnformeerd dat de inhoud kan worden gecontroleerd in verband met de handhaving van de juiste wijze van afvalscheiding. Noch zijn de inwoners op een andere wijze geïnformeerd daarover. De nul-aanbieders mogen dan nog niet worden geïdentificeerd aan de hand van de aanbiedgegevens, noch mogen zij

worden aangesproken. Daarvoor moeten de inwoners eerst worden geïnformeerd over de verwerking van hun adressen, aanbiedgegevens en afvalstortingen voor deze doeleinden.

Stap 6: zorg voor een passende beveiliging van de persoonsgegevens

Persoonsgegevens dienen te zijn beveiligd tegen onrechtmatige toegang en verlies. Om te beoordelen of de beveiliging passend is, is een risicoanalyse nodig. Overleg met de Chief Information Security Officer (CISO) of dit is geregeld voor deze verwerking en met welke beveiligingseisen rekening gehouden dient te worden.

In principe zijn adresgegevens en aanbiedgegevens geen gevoelige persoonsgegevens. Echter, een adressenlijst van nul-aanbieders zou tot stigmatisering kunnen leiden. Als wordt beoordeeld dat dit het geval is, dan gaat het om gegevens van gevoelige aard. Dergelijke gegevens vereisen een hogere bescherming en een daarbij passende beveiliging.⁴

Stap 7: check de procedure t.b.v. de naleving van rechten van betrokkenen

Betrokkenen kunnen bijvoorbeeld een verzoek doen tot inzage in hun persoonsgegevens of een bezwaar indienen tegen de verwerking van hun persoonsgegevens in het kader van de actie. Op die verzoeken moet de gemeente adequaat reageren. Het is daarom goed om na te gaan hoe de procedure voor de naleving van de rechten van betrokkenen is geregeld binnen de gemeente en of deze in de praktijk ook kan werken voor deze verwerkingen.

De registratie van de persoonsgegevens zal zodanig moeten zijn ingericht dat binnen de wettelijke termijn van een maand voldaan kan worden aan of gereageerd kan worden op een verzoek (inzage, correctie, wissing) of bezwaar. Hiervoor is afstemming met de Functionaris voor de Gegevensverwerking (FG) nodig.

Stap 8: check overige vereisten

Er dient tevens te worden nagegaan of voldaan wordt aan de overige vereisten.

Denk aan:

- de vernietiging van gegevens als deze niet meer nodig zijn voor de vastgestelde doeleinden (opslagbeperking);
- aanpassen van verouderde, gewijzigde of onjuiste gegevens;

---

⁴ Zie voor uitleg over de gegevens van gevoelige aard pagina 5 van de oude [Beleidsregels Meldplicht Datalekken](#)

- sluiten van een verwerkersovereenkomst met ingeschakelde verwerkers;
- controle of de gegevens worden doorgegeven buiten de EER en zo ja, of dat met de juiste waarborgen is gebeurd.

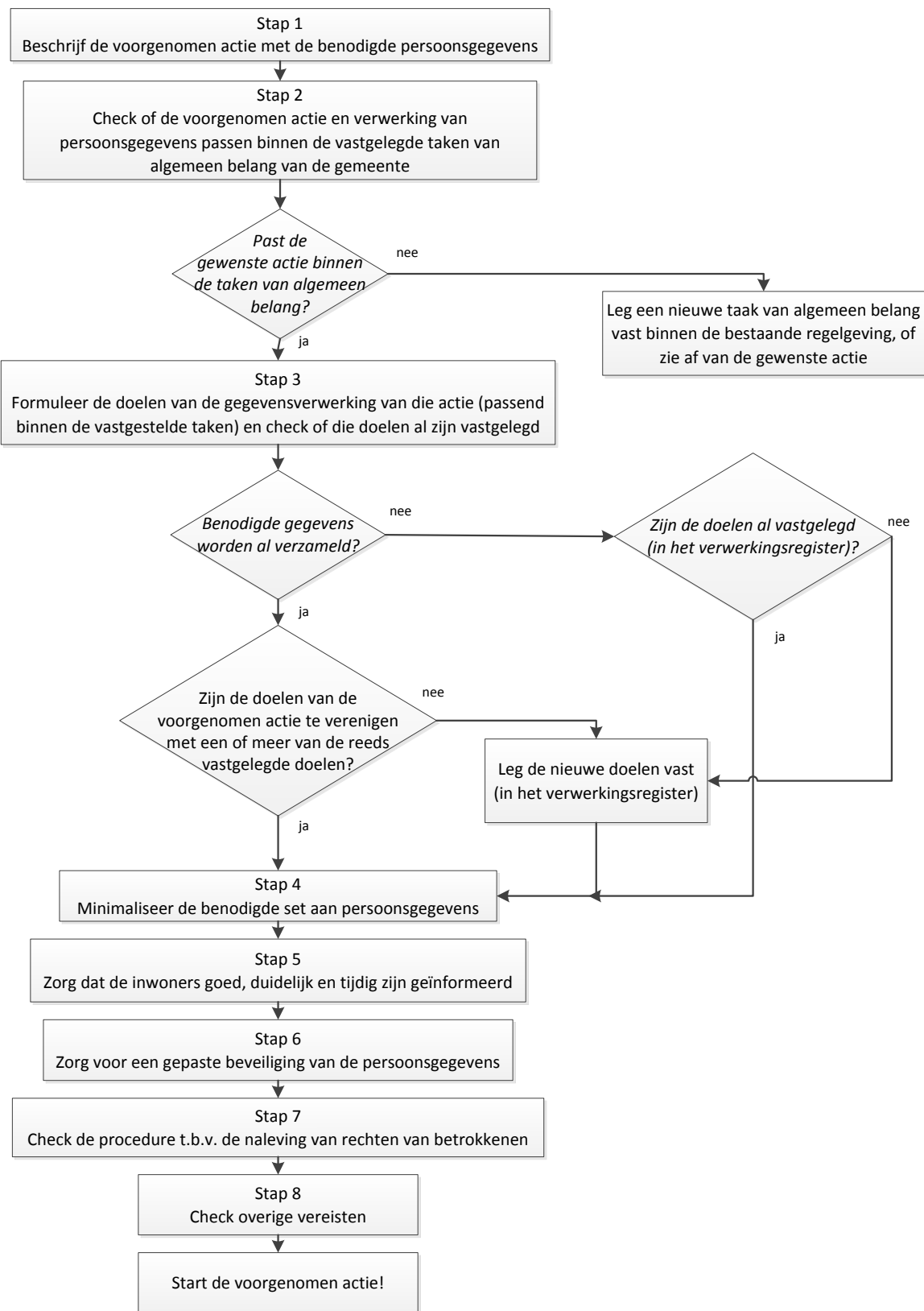
Zie ook [Bijlage 2](#) Relevant wettelijk kader. Voer deze check uit in samenwerking met je FG.

Afsluitende opmerking

Als mocht blijken dat de verwerking van persoonsgegevens op bepaalde punten niet voldoet aan de AVG, moet de verwerking worden gestaakt, tenzij er sprake is van een wettelijke verplichting ten aanzien van die concrete verwerking. In dat geval zal alsnog voldaan moeten worden aan die vereisten waar nog niet aan is voldaan, zoals bijvoorbeeld het informeren van inwoners.

De stappen in schema

Bijlage 1: Uitleg relevante begrippen in alfabetische volgorde

Hieronder worden de belangrijkste begrippen uit de AVG toegelicht die relevant zijn voor het *Stappenplan gebruik persoonsgegevens voor afvalbeleid*.

Betrokkenen

De personen van wie persoonsgegevens worden verwerkt, worden betrokkenen genoemd. In het kader van de afvalinzameling en de controle op het scheiden van huishoudelijk afval zijn de betrokkenen de inwoners van de gemeente. Binnen de Europese Unie wordt niet alleen privacy in de ruime zin, maar ook de bescherming van persoonsgegevens beschouwd als een grondrecht. De AVG stelt daarom de bescherming van betrokkenen voorop. De AVG legt eisen op aan organisaties over de wijze van omgang met persoonsgegevens van betrokkenen en biedt de betrokkenen zelf diverse rechten.

Persoonsgegevens

Een persoonsgegeven is ieder gegeven dat direct of indirect herleidbaar is tot een natuurlijk persoon. Zo is niet alleen een adres een persoonsgegeven in de zin van de privacyregelgeving, maar ook een nummer of interne chipcode van een afvalpas of minicontainer, die is gekoppeld aan een adres. Ook gegevens die uitsluitend door middel van een koppeling van meerdere bestanden kunnen worden herleid tot een persoon kunnen persoonsgegevens zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor aanbidgegevens, zoals datum en tijdstip van afvalaanbiedingen, die alleen via de afvalpas of de chip van de minicontainer zijn te koppelen aan het adres van een inwoner. In het besluit van 20 april 2017⁵ in de Arnhemse afvalpaszaak, heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) geoordeeld dat de interne chipcodes van afvalpassen in combinatie met de datum en het tijdstip van het openen van de container ook persoonsgegevens zijn. Dit zijn volgens de AP indirect identificeerbare persoonsgegevens, omdat deze aanbidgegevens via diverse bestanden te koppelen zijn aan de adresgebonden afvalpassen en daarmee aan een persoon (personen) die op dat adres woonachtig is (zijn).

Verwerker

Voor de uitvoering van de afvalinzameling kan de gemeente andere partijen inschakelen. Denk aan een afvalinzamelaar of softwareleverancier die door de gemeente wordt ingeschakeld voor het beheer van afvalpassen of diftar-registratiesystemen. Voor zover deze partijen persoonsgegevens verwerken *ten behoeve van* de gemeente en zelf geen noemenswaardige invloed hebben op deze gegevens kwalificeren zij als verwerker. Een verwerker heeft veel minder verplichtingen dan de verwerkingsverantwoordelijke. Zo mag een verwerker alleen persoonsgegevens verwerken op grond van schriftelijke instructies van de verwerkingsverantwoordelijke en moet zij zorgen voor een passende beveiliging

---

⁵ Eerste [besluit](#) in de Arnhemse afvalpaszaak

van de persoonsgegevens. Op grond van art. 28 AVG zal tussen de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker een verwerkersovereenkomst moeten worden gesloten. Als een verwerker persoonsgegevens verwerkt voor eigen doeleinden, zoals bijvoorbeeld het uitvoeren van analyses om de eigen diensten te verbeteren, dan kwalificeert de verwerker voor die verwerking als verwerkingsverantwoordelijke.

- ➔ **NB:** Omdat het stappenplan ziet op controles door de gemeente wordt uitgegaan van verwerkingen door de gemeente als verwerkingsverantwoordelijke. Mocht de gemeente bepaalde verwerkingen in dit kader uitbesteden aan een andere partij, die ten behoeve van of namens haar de verwerking verricht, zal de gemeente afspraken moeten vastleggen met deze partij(en).

Verwerking

Verwerkingen van persoonsgegevens zijn alle handelingen die verricht kunnen worden met een persoonsgegeven. Bijvoorbeeld de registratie van aanbiedgegevens, de opslag, het inzien en zelfs het vernietigen of anonimiseren van deze gegevens.

Verwerkingsregister

Op grond van artikel 30 AVG zijn de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker verplicht om een register van verwerkingsactiviteiten te houden. De verwerkingsverantwoordelijke (de gemeente) zal voor alle gegevensverwerkingen (waaronder de verwerking van persoonsgegevens in het kader van afvalinzameling) de volgende gegevens moeten bijhouden:

- de naam en contactgegevens van de gemeente en van de functionaris voor de gegevensbescherming van de gemeente (FG);
- de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt;
- een beschrijving van de groep(en) personen (zoals burgers en ambtenaren) waar de gegevens betrekking op hebben en van de categorieën van persoonsgegevens (zoals adres, inzamelmiddelen, aanbiedgegevens);
- degenen aan wie de persoonsgegevens worden verstrekt en of deze zich buiten de EU bevinden (bijvoorbeeld afvalinzamelaar, leverancier IT-systeem);
- of de persoonsgegevens worden doorgegeven aan een land buiten de EU of internationale organisatie en zo ja, hoe voldaan wordt aan de wettelijke regels daaromtrent;
- een beschrijving van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen die zijn getroffen met betrekking tot deze persoonsgegevens;
- indien mogelijk, de beoogde termijnen waarbinnen de verschillende categorieën van gegevens moeten worden gewist (bewaartermijn);

Voor het opstellen en aanpassen van het verwerkingsregister, zie de betreffende handreiking van de VNG (<https://www.privacy-web.nl/cms/files/2018-03/handreiking-register-van-verwerkingsactiviteiten-v.1.0.pdf>).

Voorbeelden van verwerkingsregisters:

- Almere
https://www.almere.nl/fileadmin/user_upload/Verwerkingsregister_Almere_22_mei_2018.pdf
- Maastricht
https://www.gemeentemaastricht.nl/fileadmin/files/GeMa/Doc/00_Algemeen/privacy/20180810_AVG_verwerkingsregister.pdf
- Heerenveen
<https://www.heerenveen.nl/over-de-gemeente/privacy-verwerkingsregister/>

Verwerkingsverantwoordelijke

In de privacyregelgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen de verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker. Op grond van de definitie uit de AVG bepaalt de verwerkingsverantwoordelijke het doel en de middelen van de verwerking. De verwerkingsverantwoordelijke moet voldoen aan alle eisen van de privacyregelgeving, ook als zij de verwerking uitbesteedt. De gemeente heeft de wettelijke taak om afval in te zamelen. De gemeente bepaalt op welke wijze dat wordt gedaan en daarmee ook welke gegevens daarbij worden verwerkt. Zo bepaalt de gemeente bijvoorbeeld de wijze van inzamelen (omgekeerd of niet, met of zonder vorm van dftar, al dan niet via adresgebonden chips of afvalpassen) en de wijze van controle op de naleving van de Afvalstoffenverordening. Dat brengt mee dat de gemeente verwerkingsverantwoordelijke is voor de verwerking van persoonsgegevens bij de inzameling van huishoudelijk afval. De gemeente zal daarbij aan alle vereisten van de AVG moeten voldoen. Als de gemeente derde partijen inschakelt om voor haar bepaalde gegevens te verwerken, dan zal zij afspraken moeten maken met deze derde partijen over de omgang met de persoonsgegevens.

Bijlage 2 Relevant wettelijk kader

De AVG is sinds 25 mei 2018 de belangrijkste regelgeving op het gebied van de verwerking van persoonsgegevens. In de AVG staan de basisbeginselen waaraan *iedere* verwerking van persoonsgegevens dient te voldoen en specifieke vereisten waaraan voldaan dient te worden bij bepaalde verwerkingen. Naast de AVG geldt in Nederland de Uitvoeringswet op de AVG (UAVG). Daarin staat een nadere uitwerking van de AVG voor zover de AVG die ruimte geeft aan de lidstaten. Daarnaast worden in diverse specifieke wet- en regelgeving regels gesteld voor de verwerking van persoonsgegevens in concrete situaties⁶.

Basisbeginselen en verantwoordingsplicht

Persoonsgegevens dienen rechtmatig, behoorlijk en transparant te worden verwerkt. Dat uitgangspunt is uitgewerkt in een aantal basisbeginselen die onder meer zijn opgesomd in artikel 5 AVG. De AVG kent een verantwoordingsplicht. Dat betekent dat de verwerkingsverantwoordelijke aan de hand van documenten moet kunnen aantonen dat bij een concrete verwerking van persoonsgegevens aan deze basisbeginselen wordt voldaan.⁷

1. Grondslag

Er mogen alleen persoonsgegevens worden verwerkt als daar een wettelijke grondslag voor bestaat. Er bestaan 6 grondslagen in de AVG, waar de verwerking van persoonsgegevens op mag worden gebaseerd. Namelijk:

- a. Ondubbelzinnige toestemming
- b. Uitvoering van een overeenkomst met de betrokkene
- c. Wettelijke verplichting
- d. Bescherming van vitale belangen van de betrokkene
- e. Taak van algemeen belang of uitoefening openbaar gezag
- f. Gerechtvaardigd belang (mag geen beroep op worden gedaan door een bestuursorgaan bij de uitoefening van taken van algemeen belang)

Het vragen van toestemming aan nul-aanbieders of veel-aanbieders is praktisch onmogelijk, omdat de gemeente al de gegevens van deze inwoners zal moeten verwerken voordat zij weet om wie het gaat. Deze grondslag is daarom niet bruikbaar. Ook de grondslagen onder b, c, d en f zijn niet bruikbaar, omdat er geen

---

⁶ Zie voor een overzicht van deze specifieke regelgeving de *Aanpassingswet AVG* via deze link: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041233/2018-07-28>

⁷ Zie over deze verantwoordingsplicht deze [link](#) naar de website van de AP, paragraaf 5.2 van de [Handleiding AVG](#) en hoofdstuk 7 van [Whitepaper Privacy in de afvalindustrie](#)

sprake is van een overeenkomst met de inwoners, noch van een wettelijke verplichting om persoonsgegevens te verwerken bij afvalinzameling. Er zijn geen vitale belangen aan de orde, want dat ziet op acute levensbedreigende situaties. Bestuursorganen komen ook geen beroep toe op een gerechtvaardigd belang, indien de verwerking van de persoonsgegevens betrekking heeft op de uitvoering van haar publieke taken. De enige relevante grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de inzameling van afval is daarom de noodzaak voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag. Dat is opgenomen in artikel 6 lid 1 sub e AVG.

Over deze grondslag staat in de overwegingen bij de AVG:

“Deze verordening schrijft niet voor dat voor elke afzonderlijke verwerking specifieke wetgeving vereist is. Er kan worden volstaan met wetgeving die als basis fungeert (...) voor verwerking die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang dan wel voor een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag.”⁸

In de Memorie van Toelichting op de UAVG⁹ staat daarover (onderstrepingen toegevoegd):

“Ook met betrekking tot de rechtsgrond “uitvoering van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen” (onderdeel e, hierna ook kortweg: publieke taak) geldt het noodzakelijkheidsvereiste: het doel van de verwerking moet noodzakelijk zijn voor de vervulling van de desbetreffende publieke taak. Naar zijn aard is de publieke taak dynamisch en veranderlijk door de tijd heen. De grenzen van de publieke taak zijn niet altijd op voorhand scherp te trekken. De publieke taak zelf zal echter altijd moeten blijken uit de sectorspecifieke regelgeving die op de verwerkingsverantwoordelijke van toepassing is. Niet noodzakelijk is dat in de sectorspecifieke regelgeving ook expliciet is opgenomen dat ten behoeve van de vervulling van de wettelijke taak gegevens verwerkt mogen worden. Indien het noodzakelijk is om voor de uitvoering van de publieke taak persoonsgegevens te verwerken, kan de wettelijke rechtsgrondslag voor de publieke taak tevens worden beschouwd als rechtsgrondslag voor de verwerking van persoonsgegevens. Het doel van de gegevensverwerking is daarbij naar zijn aard wel gebonden aan de uitoefening van

---

⁸ Zie overweging 46

⁹ Tweede kamer, vergaderjaar 2017-2018, 34851, nr. 3 (zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/12/13/memorie-van-toelichting-uitvoering-swet-algemene-verordening-gegevensbescherming>)

die publieke taak, en de ruimte voor gegevensverwerking vindt hierin zijn begrenzing.(...)

De publieke taak en de gegevensverwerking moeten hun grondslag vinden in het in Nederland geldende recht. Dit hoeft echter niet uitputtend te zijn geregeld, en de publieke taak behoeft ook niet altijd in een wet in formele zin te zijn vastgelegd. Deze lezing strookt ook met het uitgangspunt van het EVRM inzake beperking van grondrechten, waarbij de beperking van het privéleven op grond van artikel 8, tweede lid, voorzienbaar moet zijn bij wet. Het begrip 'voorzienbaar bij wet' wordt hierbij opgevat als een materieel wetsbegrip, dat niet beperkt is tot wetten in formele zin. In de kern gaat het erom dat het voor het individu kenbaar moet zijn dat zijn persoonsgegevens met betrekking tot een specifieke publieke taak worden verwerkt. Dit kan ook, zoals nu in sommige gevallen wordt aangenomen, volgen uit een samenstel van wettelijke regels die tezamen een publieke taak aanduiden. Het begrip publieke taak moet dus breed worden gelezen, mede in het licht van de overwegingen bij de verordening, maar die publieke taak moet wel voldoende duidelijk blijken uit nationaal recht. (...)

Het vorenstaande betekent niet dat met de wettelijke grondslag voor een publieke taak of verplichting steeds ook de wettelijke grondslag voor de gegevensverwerking gegeven is. Uit de eis dat een inmenging in de uitoefening van het recht op respect voor het privéleven als bedoeld in artikel 8 van het EVRM moet zijn voorzien bij wet ('in accordance with the law') vloeit voort dat die inmenging moet berusten op een naar behoren bekendgemaakt wettelijk voorschrift waaruit de burger met voldoende precisie kan opmaken welke op zijn privéleven betrekking hebbende gegevens met het oog op de vervulling van een bepaalde overheidstaak kunnen worden verzameld en vastgelegd, en onder welke voorwaarden die gegevens met dat doel kunnen worden bewerkt, bewaard en gebruikt. Vereist is dus een voldoende precieze wettelijke grondslag.(...)."

De Autoriteit Persoonsgegevens geeft de volgende toelichting met betrekking tot deze grondslag (vet gedrukt toegevoegd):

"Taak die wettelijk is vastgelegd

*Wilt u zich op deze grondslag beroepen? Dan kan dat alleen als u een publieke taak uitoefent voor het algemeen belang of openbaar gezag. Het gaat daarbij om taken die **in de wet zijn vastgelegd** en die relevant zijn voor uw organisatie.*

Het moet voor mensen ook duidelijk zijn dat u hun persoonsgegevens verwerkt voor de uitoefening van die specifieke wettelijke taak.

*Daarnaast moet de verwerking van de persoonsgegevens **noodzakelijk** zijn om uw publieke taak goed te kunnen vervullen. Bijvoorbeeld: u zet als gemeente cameratoezicht in op openbare plaatsen voor de openbare veiligheid.”*¹⁰

De gemeente zal ook moeten kunnen onderbouwen dat de persoonsgegevens die zij verwerkt echt noodzakelijk zijn voor de vervulling van de taken van algemeen belang. Dat is een onderdeel van de verantwoordingsplicht die onder de AVG geldt.

Kortom voor een geslaagd beroep op deze grondslag moet aan twee vereisten worden voldaan, namelijk:

- 1) Er dient een **nationale of unierechtelijke basis** te zijn voor de taak van algemeen belang;
- 2) De verwerking van persoonsgegevens dient **noodzakelijk** te zijn voor de vervulling van deze taak.

De Kaderrichtlijn afvalstoffen vormt een unierechtelijke basis voor de wijze van inzameling van huishoudelijk afval. Deze richtlijn is in Nederland geïmplementeerd in de Wet Milieubeheer (Wm). Ook de nieuwe richtlijn wordt daarin geïmplementeerd (in 2020). Op basis van art. 10.21 Wm heeft de gemeente een zorgplicht om afval in te zamelen en moet zij zorgdragen voor de afzonderlijke inzameling van GFT. Art. 10.14 Wm legt de verplichting op aan gemeenten om bij de uitoefening van een bevoegdheid krachtens de Wm rekening te houden met het LAP¹¹ en de afval hiërarchie uit art. 10.4 Wm, waarin preventie van afval de hoogste prioriteit heeft. Preventie van afval is daarmee publieke taak of taak van algemeen belang voor iedere gemeente. Het LAP 3 kent daarbij ook een specifieke rol toe aan de gemeente. LAP 3 verwijst ook naar de programma's Publiek Kader en het Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval¹². In het uitvoeringsprogramma zijn actielijnen uitgezet met concrete acties. In actielijn 3 wordt aangegeven dat het motiveren van burgers en het zorgen voor kennis, hulpmiddelen en faciliteiten inzake afvalpreventie en afvalscheiding een belangrijke taak is van gemeenten. Tevens staat in het LAP¹³ dat afstemming van landelijk en lokaal afvalbeleid van groot belang is.

Uit deze Europese en nationale regelgeving en beleidskaders volgt onder meer dat het stimuleren van huishoudens om afval te scheiden en restafval te voorkomen beschouwd dient te worden als een taak van algemeen belang die op gemeenten

---

¹⁰ Zie ook het antwoord op de vraag 'Wanneer mag u zich baseren op de grondslag algemeen belang of openbaar gezag' via deze [link](#) en pagina 4 van het eerste [besluit](#) in de Arnhemse afvalpaszaak

¹¹ Landelijk Afvalplan, voor planperiode 2017-2029 is dat [LAP 3](#)

¹² Zie <https://www.vang-hha.nl/programma/>

¹³ [LAP 3](#), p. 98 (B.3.3)

rust. De precieze wijze van invulling van die taken zal vervolgens vastgelegd moeten worden in regionaal of lokaal beleid en de afvalstoffenverordening.

De concrete verwerking van persoonsgegevens dient noodzakelijk te zijn voor de vervulling van de vastgestelde taken van algemeen belang. Er mogen niet meer persoonsgegevens verwerkt worden dan voor die taken noodzakelijk zijn. Dit noodzakelijkheids criterium (dataminimalisatie) is een kernvereiste uit de privacyregelgeving.

2 Doel en doelbinding

Persoonsgegevens mogen alleen worden verwerkt wanneer daarvoor een welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd doel voor bestaat.

Vóórdat gegevens worden verwerkt zal het doel bepaald moeten zijn.

Het oorspronkelijk vastgestelde doel bepaalt de ruimte van de verwerking. Dat brengt mee dat als een persoonsgegeven wordt verzameld voor een bepaald doel dat gegeven op een later moment niet mag worden verwerkt voor een volledig ander doel. Reeds verzamelde gegevens mogen alleen worden verwerkt voor een ander doel als dat doel verenigbaar is met het verzameldoel. Dat is het beginsel van doelbinding¹⁴. Om te beoordelen of een nieuw doel verenigbaar is met een reeds vastgelegd doel moet het kader uit art. 6 lid 4 AVG worden gebruikt. Op grond van art. 6 lid 4 AVG (de verenigbaarheidstoets) dient de gemeente bij die beoordeling rekening te houden met:

- het verband tussen het nieuwe en het oorspronkelijke doel;
- de verhouding tussen de gemeente en haar inwoners (afhankelijkheidsrelatie);
- de aard van de persoonsgegevens (zijn de gegevens gevoelig of niet);
- de mogelijke gevolgen voor de inwoners;
- het bestaan van passende waarborgen (zoals versleuteling van de gegevens).

Een maatstaf die gehanteerd kan worden voor deze toets is of de inwoner aan de hand van het eerder vastgestelde en gecommuniceerde doelen had kunnen voorzien dat zijn persoonsgegevens voor het nieuwe doel zouden worden gebruikt. Als dat niet het geval is, dan kan ervan uit worden gegaan dat niet voldaan is aan het doelbindingsvereiste en mogen de reeds verzamelde persoonsgegevens niet voor het nieuwe doel worden verwerkt.

De doelen dienen te worden opgenomen in het *register van verwerkingsactiviteiten*¹⁵ in overeenstemming met artikel 30 AVG. De verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van de afvalinzameling zullen in het

---

¹⁴ Zie de informatie van de AP hierover via deze [link](#) en de uitgebreide [opinie 03/2013](#) van de Europese privacy toezichthouders

¹⁵ Zie pagina 11 [Whitepaper Privacy in de afvalindustrie](#)

verwerkingsregister van de gemeente moeten zijn opgenomen met onder meer een omschrijving van de categorieën van persoonsgegevens en de concrete doelen waarvoor die worden verwerkt. Zie [Bijlage 1](#): Uitleg relevante begrippen in alfabetische volgorde. Tevens dienen deze doelen te zijn opgenomen in de informatie die wordt verstrekt aan de burgers.

3 Transparantie

Het transparantiebeginsel¹⁶ wordt uitgewerkt in art. 12, 13 en 14 AVG. De inwoners van de gemeente moeten onder meer worden geïnformeerd over:

- welke gegevens worden verwerkt
- voor welke doeleinden
- op basis van welke grondslag
- wie toegang heeft tot de gegevens
- hoe lang de gegevens worden bewaard
- of de gegevens buiten de EU worden verwerkt
- welke rechten inwoners hebben.

Deze informatie moet voorafgaand aan de verwerking worden verstrekt in een *gemakkelijk toegankelijke vorm* en in *duidelijke en eenvoudige taal*. Dat zou de gemeente kunnen doen via een brief of brochure, of bijvoorbeeld in een privacyverklaring op de website, waarnaar verwezen wordt op de afvalpas of op de sticker op de minicontainer. Als de gemeente de verzamelde gegevens voor een ander doel wil gaan verwerken dan waarvoor deze zijn verzameld, dan zal zij ook voorafgaand aan de verdere verwerking de inwoners daarover moeten informeren.

Een overzicht van de informatie die moet worden verstrekt is te vinden in checklist 3 en hoofdstuk 7.2 van de [Handleiding AVG](#).

4 Dataminimalisatie

Een belangrijk beginsel met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens is het beginsel van *minimale gegevensverwerking*.¹⁷ Dat brengt mee dat de gemeente niet méér gegevens mag verwerken dan noodzakelijk is om de vastgestelde doelen te kunnen bereiken.

Het noodzakelijkheids criterium geldt niet alleen ten aanzien van de vastgestelde doelen, maar tevens met betrekking tot de grondslag. Dat volgt ook uit artikel 6 AVG, waarin de grondslagen staan verwoord.¹⁸

---

¹⁶ Zie paragraaf 7.2 van de [Handleiding AVG](#), hoofdstuk 4 [Whitepaper Privacy in de afvalindustrie en de uitgebreide Richtsnoeren van de Europese privacy toezichthouders](#)

¹⁷ Zie hoofdstuk 3 [Whitepaper Privacy in de afvalindustrie](#)

¹⁸ Zie hiervoor ook paragraaf 4.3 van de [Handleiding AVG](#)

5 Passende beveiliging

Zowel een verwerkingsverantwoordelijke als een verwerker zal moeten waarborgen dat de persoonsgegevens beschermd zijn tegen ongeoorloofde of onrechtmatige verwerking en tegen verlies, vernietiging of beschadiging. De gemeente zal moeten zorgdragen voor een *passende* beveiliging¹⁹ van de persoonsgegevens conform art. 32 AVG. De beveiliging is passend als de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen zijn afgestemd op de risico's voor de rechten van de inwoners. De concrete maatregelen zullen daarom moeten zijn gebaseerd op een risicoanalyse.

6 Overige beginselen en vereisten

Naast de hiervoor genoemde beginselen geldt dat persoonsgegevens juist en actueel moeten worden gehouden (waarborgen juistheid) en niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de vastgestelde doeleinden (opslagbeperking). Tevens gelden de ongeschreven beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Het proportionaliteitsbeginsel betekent dat de verwerking van persoonsgegevens in verhouding moet staan tot het te bereiken doel. Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat een inbreuk op de privacy zo beperkt mogelijk moet worden gehouden. Kan het doel net zo goed worden bereikt met minder verwerking van persoonsgegevens, dan zal voor die methode gekozen moeten worden.

Naast genoemde beginselen kent de AVG aanvullende vereisten. Denk daarbij aan het opstellen en bijhouden van een verwerkingsregister, het aanstellen van een verplichte functionaris voor de persoonsgegevens (FG) voor bepaalde organisaties, een verplichte gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) voor verwerkingen met een hoog risico, het vastleggen van afspraken met verwerkers, etc. Deze worden in het stappenplan niet allemaal meegenomen. Dat neemt uiteraard niet weg dat de gemeente ook aan die vereisten zal moeten voldoen voor zover die van toepassing zijn. Zie voor alle vereisten ook de [Handleiding AVG](#).

7 Rechten van de inwoners

Naast het recht op informatie over hun gegevensverwerkingen hebben de inwoners het recht op inzage, correctie, gegevenswissing en overdracht van hun gegevens.²⁰ Tevens mag een inwoner bezwaar maken tegen de verwerking van zijn persoonsgegevens door de gemeente op grond van zijn specifieke situatie. Daarnaast bestaat het recht om niet te worden onderworpen aan geautomatiseerde individuele besluitvorming (het recht op menselijke tussenkomst). Deze rechten

---

¹⁹ Zie paragraaf 5.8 van de [Handleiding AVG](#), hoofdstuk 5 [Whitepaper Privacy in de afvalindustrie en de Richtsnoeren beveiliging persoonsgegevens van de voorganger van de AP](#)

²⁰ Zie pagina 7 en 8 [Whitepaper Privacy in de afvalindustrie](#)

zijn uitgewerkt in art. 15-22 AVG. Binnen de gemeente is een procedure nodig om te waarborgen dat de betrokkenen die een beroep doen op één van deze rechten de gemeente dat verzoek op een adequate wijze en in overeenstemming met de AVG behandeld. De betreffende procedure kan nagevraagd worden bij de Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) van de gemeente.